

Hulda – 21 barns mamma

Hulda Lidman. På Skellefteå lasarett avled på tisdagskvällen fru

Hulda Kristina Lidman, född Larsson, maka till f. hemmansäg. Frans Lidman, Brännäs, Piteå, 84 år gammal. Hon var född i Jävre, Piteå och hade olika platser innan hon gifte sig med Ferdinand

Sandberg, Tjältn, Hemmingsmark. Hon blev änka då hon hade varit gift i 25 år och hade under den tiden fött 21 barn. Dagen saknade inte arbetsobjekt och det blev en tung tid efter makens död, då hon hade att ta hand om en rad underåriga barn. Med sina okuvliga krafter och sin förmåga att arbeta klarade hon av vad många inte skulle ha gått i land med. 1929 gifte hon sig med Frans Lidman, Brännäs och blev därmed även fostermor för sex barn som han hade i ett tidigare äktenskap varför hon på så sätt varit mor för 27 barn. Hennes insats är enorm. Den bortgångna var trevlig och språksam och ett kort samtal med henne gav belägg för att hon hade provat en hel del under sitt liv. För ca tre år sedan flyttade makarna till Sörgårda, Byske, där de haft det trivsamt tillsammans. Hon sörjes närmast av make och barn med anhöriga.

1963-05-16 Dödsruna (Norra Västerbotten)

Hulda Kristina Antonsson ((1878-08-18–1963-05-14)) från Högtjälsträsk i Piteå lfs gifte sig 1899-04-30 med Erik Ferdinand Sandberg (1873-1924) från Hemmingsmark i Piteå lfs där de bosatte sig.

Hon fick med honom 21 barn! Men bara nio födda från 1901 fanns i livet när maken dog i

lungshot 1924. Hon fick alltså bära förlusten av tolv barn innan de hann fylla fem år. Men de som blev kvar blev alla vuxna och gifta.

Hulda gifte om sig 1929 med änklungen och sexbarnspappan Frans Albin Lidman (1877-1967). De bosatte sig i Brännäs, Fällfors. Hon fick alltså vårdnaden om ytterligare sex barn utöver sina egna nio i livet. Från 15 barn blev det många barnbarn att också ta hand om. Hulda är begravd i Hortlax,

I Nordsvenska Dagbladet 1957-07-10 var det en artikel om Hulda:

År 1923 kom en havande kvinna med hästskjuts till Piteå lasarett.

Men det var nära att hon blivit avisad därför. Vad var det för lyx att lägga in sig på lasarettet för en vanlig enkel barnafödelse? Kunde hon förresten ställa borgen för vad det skulle kosta?

Det kunde hon inte, förklarade hon för överläkaren som tillkallats. Men hon såg ingen annan råd, nu när både hennes man och yngsta barnet låg sjuka därhemma, än att fara till lasarettet när hon skulle föda sitt tjugo första barn. Kunde hon ändå inte få komma in?

– Tjugoförsta barn, vad säger ni människa, utbrast läkaren. När han fick bekräftat att den 45-åriga kvinnan talade sanning gick han själv i borgen för henne och ordnade skyndsamt plats på lasarettet.

– Det kom också läkare från sjukhus intill för att beskåda undret, berättar den nu 78-åriga barnaföderskan Hulda Kristina Lidman, när vi hälsar på henne. i den ödsligt belägna byn Brännäs mellan Norr- och Västerbotten, där hon nu bor med sin make i andra giftet.

– Det var förresten enda gången i mitt liv jag legat på sjukhus, tillägger hon.

Barnet föddes 7/1 1924 som ett dödfött flickbarn. Utöver problemen hemmavida så var det ett antal komplikationer som gjorde att hon sökte sig till Piteå Lasarett

Mor för 27 barn

Det är nog ingen tvekan om att man kan använda hederstiteln "rekordmamma" om fru Lid-

man. Inte nog med att hon satt denna jätteskara barn till världen. När hon efter makens död gifte om sig med Frans Lidman fick hon bli som en mor för hans sex barn också. Det är alltså 27 (!) barn som hon haft vårdnaden om under sitt liv.

Och eftersom ödet tydligen, bestämt att denna kvinna skall ha småtingar i mängd runt

Fru Lidman i naturlig omgivning, tillsammans med makens barnbarn, alla pojkar.

På sitt 78:e år är denna rekordmamma ännu i fullt arbete. Den pigga glimten i hennes ögon skvallrar också om optimism och seg livsvilja, egenskaper som hon besitter i rikt mått.

Och med samma kärlek och som om det varit hennes egna tar mor Hulda – själv moderlös endast fyra år – hand om pojkarna.

Och säkert som aldrig det kommer hennes kara-mellpåse fram och vandrar laget runt. Dagarna ägnas i övrigt åt allehanda praktiska göromål. Stickning av rejäla strumpor, sockor och vantar åt pojkarna eller virkning av vackra halsdukar, en del på beställning.

Hur många barn man än har är de alla lika kära för en mor, intygar hon.

Ett år och en månad mellan nedkomsterna

Hon gifte sig 19-årig och redan året därefter kom det första barnet. Det levde bara ett dygn.

Under de följande åren födde hon med nästan ett urverks precision de övriga 20 barnen. Det gick fort och bra varje gång.

Som regel gick det ett år och en månad mellan varje nedkomst och barnaföderskan låg aldrig längre än nio dagar. Bröstmjök hade hon

omkring sig, är det förstås helt naturligt att vi finner henne i stugan omgiven av sex pigga småpojkar, barnbarn till den 80-årige maken. De har nyss förlorat sin far och tyr sig gärna till morfar och mormor i den hemtrevliga lilla stugan.

också tillräckligt åt alla små som efterhand fyllde stugan.

Det var sed på den tiden, att det skulle finnas brännvin i huset när ett barn väntades till världen. Efter förlossningen vid vilken bygdens barnmorska assisterade – ofta hann hon inte fram på sina strapatsrika färder – fick barnaföderskan en rejäl sup till maten

Den sedvänjan ledde förstås till att man dessa tider fick ovanligt mycket främmande i huset, med resultat att spritförrådet hastigt måste förnyas.

Av de 21 barnen är bara nio i livet Alla är gifta och har det bra. Äldste sonen är 55 år. Barnadödligheten var stor i hemmet. Tolv av småtingarna dog innan de var fem år gamla, däribland ett tvillingpar som avled strax efter födseln. Ett barn var sjukt i två år, ett annat i tre år innan döden kom som en befriare.

Snällare barn förr?

Nog var barnen bra mycket snällare förr i tiden, tycker mor Hulda. De fick ju ofta sköta sig själva, men aldrig rörde de en sak utan lov.

Jag minns när äldste sonen fyllde sju år. Det var en stor dag för honom, för då fick han för

första gången smaka socker och kaffe, storligen betittad av sina syskon.

Självklart var det besvärligt att hålla den stora barnskaran med mat och kläder, men det gick det med. Modern sydde alla kläder

Barnen fick också undan för undan börja hjälpa till hemma. Fyra kor och häst hade man i lagårn, men behövde aldrig leja hjälp annat än under barnsängarna.

Tiderna var hårda och arbetstillfällena få, men mor Hulda, som hade skinn på näsan, reste själv ned till Storfors sågverk och lyckades med det omöjliga – att skaffa några av sina pojkar arbete där. Den stora barnskaran var ett tungt vägande skäl när hon stod öga mot öga med förmannen.

"Immun" mot barnskrik

Om det inte var trångt i stugan? Jo, i det stora köket och kammaren stod nattetid soffor och sängar i långa rader och barnen låg alltid två och två i båd-darna.

Invid mors säng stod vaggan med den yngste och vagnen med den näst yngste. 21-barns mamman blev till sist så "immun" mot barnskrik, att hon inte vaknade för en sån bagatell.

Men det ordnade sig ändå. För helt automatiskt flyttade sig högra handen till vaggans kant och satte den i rörelse, tills minstingen behagade slumra in igen. Det handgreppet var så inövat att det utfördes även i sömnen...

Bengt Öhman

Stig Sandström, stigsand49@gmail.com, www.lokalhistoriaskelleftea.se